

Mühendislik Eğitimi ve EMO

Elektrik-Elektronik Mühendisi Ali Yiğit
ali.yigit@emo.org.tr

Devletin sosyal yönünün tasfiye edilmesi ile diğer; sağlık, sosyal güvenlik, enerji, haberleşme vb temel hizmet alanları yeniden yapılandırılmıştır. Eğitimde bu alanlardan birisidir. Eğitim de özelleştirilmiş ve ticarileştirilmiştir. Bundan salt özel üniversitelerin kurulmasını anlamamak gerekiyor. Kamu üniversiteleri de katkı payları, vb benzeri uygulamalarla ticarileşmektedir.

Zaten ülkemizdeki gelir dağılımındaki dengesizliklere sosyal devletinde tasfiyesi eklenince üniversiteye ulaşmada dengesizlik artmıştır. Hem bölgesel olarak dengesizlikler hem de ülke içindeki gelir dengesizlikleri özellikle düşük gelir grubundaki insanların yeterli ve istedikleri eğitimi almaları konusunda ciddi bir engeldir. Bu süreç doğal olarak eğitim hakkının kullanılması -yani eğitim hakkı- konusunda eşitsizlikler yaratmaktadır.

Üniversite öncesi eğitimde (lise eğitiminde) yeterli okul ve öğretmen yoktur. Yani eğitim olanağı yakalansa bile bu eğitimin yeterli ve üniversiteye taşıyacak nitelikte olduğu söylenemez.

Bu sorun maalesef örgün eğitim dışında yeni bir sektörün doğmasına neden olmuştur. Bu da özel dersanelerdir. Yıllar itibarıyla kamunun eğitim harcamaları düşerken ailelerin özel dersanelere yıllık olarak aktardığı kaynak 10-12 Milyar YTL civarındadır. Bu kadarlık bir

kaynakla ülkemizin hem lise hem de üniversite sorunu kökten çözülebilir. Bunun için sosyal ve planlı bir yaklaşıma ihtiyaç vardır. AKP iktidarının sorunun bile farkında olmadığı ve tek ilgilendiği konunun üniversitelerdeki kendi güdümünde muhafazakârlaşmayı artırmak olduğunu söyleyebiliriz.

Eğitimin ticarileştirilmesi durdurulmalıdır. Üniversite öncesi eğitim herkesin ulaşabileceği, yeterli ve nitelikli düzeyde merkezi yönetim tarafından sosyal bir anlayışla yeniden örgütlenmelidir.

Bütün bu eşitsizlikler içerisinde üniversiteye ulaşmayı başaran az sayıdaki öğrenciyi de bekleyen temel sorunları da şöyle sıralayabiliriz.

- Katkı payları ve harçlar,
- Barınma ve servis sorunları,
- Beslenme sorunları,
- Örgütlenme, hak arama ve kendini ifadeye kısıtlar konulması,
- Elektronik ortamdan yetersiz yararlanma,
- Yetersiz araştırma olanakları,
- Yetersiz sosyal ortam,
- Dinsel ve milliyetçi baskılar,
- Eşitsizliklerin getirdiği sosyal baskılanmalar,
- Siyasi, etnik ayrımcılık,
- Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)'nun anti demokratik yapısı, Özerklik,

Bilimin ve bilimsel düşüncenin gelişmesi ve bunların toplumun refahına yönelik uygulamalara dönüşmesi ancak ve ancak özgür ve demokratik bir ortamı gerektirir. Ülkemizde bilimsel özerklik yoktur.

YÖK lağvedilmeli ve bunun yerine üniversitedeki tüm tarafların kendi demokratik süreçlerini işleterek belirledikleri temsilcilerinden oluşan Üniversite Konseyleri oluşturulmalıdır. Tabii ki bu yapının içerisinde öğrenci temsilcileri de yer almalıdır.

Bugün ülkemizde YÖK tarafından diploma eşdeğerliği tanınmış 75 civarında kamu ve vakıf üniversitesinde elektrik, elektronik elektrik-elektronik, bilgisayar, biyomedikal, elektronik haberleşme vb eğitimi verilmektedir.

Yukarıda belirlediğimiz eğitimleri tamamlayanlar,

- Elektrik Mühendisi (EM)
- Elektronik Mühendisi (ELM)
- Elektrik-Elektronik Mühendisi (EEM)
- Elektronik-Haberleşme Mühendisi (EHM)
- Biyomedikal Mühendisi (BIOM)
- Otomasyon Mühendisi (OM)
- Bilgisayar Mühendisi (BM)
- Yazılım Mühendisi (YM)
- Sistem Mühendisliği (SM)

olarak mezun olmaktadır.

Bilgisayar ve biyomedikal mühendisliği ayrı disiplinler olarak ele alınırken: Elektrik ve Elektronik Mühendisliği konusunda içiçe geçmişlik sorunu vardır.

Bu sorun basitçe şöyle tanımlanabilir.

- Elektrik Mühendisi kimdir?
- Elektronik Mühendisi kimdir?
- Elektrik-Elektronik Mühendisi kimdir?

Nedir Bu Karmaşa?

- Üniversiteler farklı müfredatlara rağmen aynı unvanı vermektedir,
- Üniversiteler benzer ya da aynı müfredatlara rağmen farklı unvan vermektedir.
- Üniversitelerin müfredatları farklıdır,
- Birkaç kamu ve/veya vakıf üniversitesi dışındaki çok sayıda üniversitede yeterli öğretim üyesi, yeterli test ve laboratuvar olanağı yoktur.

Bir başka sorun alanı da hangi dersler alınınca hangi unvanla diploma verileceği sorunudur. Bu konuda da genel kabul gören bir yaklaşım yoktur.

Her şeye karşın mezun olunsa bile bu kez de istihdam sorunu yaşanmaktadır. Yani ülkemizde eğitim ile istihdam arasındaki uyumsuzluktur.

Özellikle son dönemlerde mezun olanlar arasında işsizlik çok fazladır.

İstihdam sorununun bir diğer yansıması da mühendislerin kendi uzmanlığı dışında çalışmak zorunda kalmasıdır.

YÖK Ciddi Bir Kaos Yaratmıştır. EMO Derhal Müdahil Olmalıdır.

Bilindiği gibi YÖK'ün 2005 yılından itibaren mühendislik fakültelerinden lisans düzeyinde mezun olanların diplomalarına mühendislik unvanı yazılmaması sadece ilgili eğitimi aldığına ilişkin bir ibare yazılması ve ilgili unvanın meslek Odaları tarafından verilmesi konusunda bir kararı var ve bu karar 2005 yılından itibaren mezunlarına uygulanmaktadır.

Bu kararın doğruluğu yanlışlığından öte yasal dayanağı yoktur. Karar, 3458 Sayılı Mühendislik

ve Mimarlık Hakkındaki Yasa'ya aykırıdır. 3458 Sayılı Yasa'nın 5. Maddesi ilgili bölümden mezun olanlara mühendis unvanlı diploma verileceğini tanımlamaktadır. Yani YÖK'ün kararı yeni bir yasa ile desteklenmedikçe hukuken geçerli değildir.

YÖK almış olduğu karara ilişkin gerekçe sorulduğunda; "2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 2880 Sayılı Kanunla değişik 43/b maddesi uyarınca, aynı meslek bilim dallarında, eğitim-öğretim yapan üniversitelerde eğitim-öğretim, metot, kapsam, öğretim süresi ve yıl içindeki değerlendirme esasları bakımından eşdeğer olması ve öğrenimden sonra kazanılan unvanların aynı ve elde edilen hakların eşdeğer sayılması hususu Üniversitelerarası Kurul'un önerisi ile Kurulumuza ait bulunmaktadır." yanıtını vermektedir.

Bu karar tek başına değerlendirilecek basit bir karar değildir. YÖK açıkça; benim üniversitelerimden mezun olanlar eşit değil. Bunları eşitlemek için de çaba içerisine girmeyeceğim ve unvan yazarak hepsini eşit yapmak istemiyorum demektedir.

Bu kararın anlamı şudur; unvanları verme konusunda ilgili meslek kuruluşu yani TMMOB ve bağlı odaları düzenleme yapacaklardır.

Bu kararın tek olumlu tarafı; tüm mezunların ilgili meslek Odalarına mutlaka üye olmalarını sağlayacağı ve daha işlevsel bir ilişki kurulacağı varsayımdır. Bunun da ne kadar hayata geçeceği belirsizdir.

Ancak bizzat eğitimden kaynaklı eşitsizliklerin nasıl ortadan kaldırılacağı ciddi bir açmazdır. TMMOB'nin de üye olma sürecinde olduğu Avrupa Ulusal Mühendislik Birimleri Federasyonu (FEANI), Avrupa Mühendisliği "EUROPEAN ENGINEER" (EUR-ING) kavramı üzerinde çalışmaktadır. Bunun amacıyla Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde mühendislerin mesleki ve akademik yeterliliklerinin tanınması için yapılan bir çalışmadır.

Avrupa Komisyonu, FEANI'nin EUR-ING çalışmasını resmi olarak tanımaktadır. FEANI, EUR-ING için;

- Kayıtlı her hangi bir mühendis, mühendislikteki temel bilgilerin yanı sıra kendi dalıyla ilgili bilgisayar, matematik ve

fizik konularında yeterli bilgiye sahip olacak şekilde bir eğitim almış olmayı,

- Başvuru sahibinin mühendislik alanında en az iki yıllık mesleki deneyimi olmasını,
- Toplam yedi yıllık bir mühendislik formasyonu olması,
- Bu yedi yılın en az üç yılının FEANI tarafından akredite edilmiş bir üniversite veya mühendislik okulundan alınmasını,

savunmaktadır.

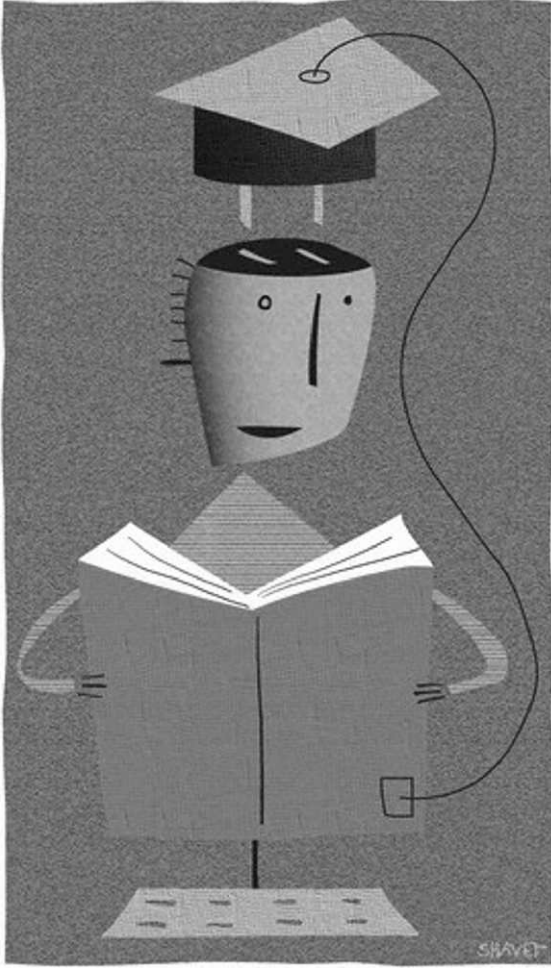
Görüldüğü gibi YÖK aslında kendi üniversitelerinden mezun olan mühendislik fakültesi mezunlarına unvan vermeyerek; EUR-ING için aranan koşulların bir kısmını ortadan kaldırmaktadır.

Özet olarak; YÖK olası bir AB üyeliği sürecinde tüm mühendis ve mimarları korumasız bırakmaktadır.

Gerek GATS, gerek AB süreci nedeniyle getirilen, gerekse FEANI'nin Avrupa Mühendisliği uygulamaları aslında küreselleşme adı altında dünya egemenlerinin koyduğu kurallardır. Amaç olası bir AB sürecinde meslektaşlarımızın serbest dolaşımına engel koymak ve bu hakları sadece "EUROPEAN ENGINEER" belgesine sahip olanlara bir ayrıcalık olarak sunmaktır.

Ülkemizde 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 Doğu Marmara Depremleri gerekçe gösterilerek başlatılan Yetkin Mühendislik tartışmaları

TMMOB'de ciddi ciddi yandaş bulmaktadır. Bu yeni durum zaten eğitimden gelen eşitsizlikler, işsizlik gibi kronik sorunlarla uğraşan yeni mezun meslektaşlarımızın **'emek sömürsüne açık'** koşullarda çalışmasının yolunu açacaktır.

Ülkemizdeki 75'in üzerinde üniversiteden mezun olan meslektaşlarımız arasında gerek müfredat farklılıkları gerekse üniversitelerin eğitimleri arasındaki eşitsizliklerden ve laboratuvar olanaklarının yetersizliğinden kaynaklı olarak ciddi bir eşitsizlik vardır. Bir meslek örgütünün misyonu mükemmeli (yetkini) aramak/oluşturmak değil yetersiz olanın yeterli hale getirmektir. Yani meslektaşlar arasındaki eşitsizliği gidermektir. Bunun yolu da meslek içi eğitimden geçmektedir.

Meslek İçi Sürekli Eğitim Merkezi (MİSEM) Bu Haliyle İhtiyaca Uygun Değildir!

MİSEM'in kurulmuş olması önemlidir. Ancak MİSEM eğitimlerinde ciddi bir nitelik sorunu

vardır. Sektörümüzde teknoloji çok hızlı gelişmekte ve değişmektedir. Bu durum hem üye ihtiyaçlarını artırmakta hemde bu ihtiyaçlara uygun nitelikte eğitmen ihtiyacını artırmaktadır. Oysa eğitimler konusunda EMO'nun performansı (tekil örnekleri saymazsak) yeterli değildir.

MİSEM'le ilgili bir diğer sorun da eğitim ücretleridir. Şüphesiz ki EMO'nun ve MİSEM'in varlığını sürdürmesi için gelire ihtiyacı vardır. ancak eğitimlerin fiyatlandırılmasında ki yaklaşım hiç te üye eksenli değildir. Eğitim fiyatlandırma politikası gözden geçirilmelidir. İşsiz ve/veya yeni mezunlara farklı bir politika belirlenmelidir.

Özellikle yeni mezun arkadaşlarımızı yakından ilgilendiren yetkin mühendislik konusunun tartışılması sürekli engellenmiştir. Bu konuda yapılmak istenen etkinlikler, TMMOB'nin kararı var gerekçesiyle sürekli engellenmiştir. Oysa bu konunun kendisi zaaflıdır ve tartışılmalıdır.

1954 yılında 6235 Sayılı TMMOB yasası uyarınca kurulan Odamız, aradan geçen yarım asrı aşan zaman içerisinde mühendislik alanımızın geçirdiği dönüşümlere ayak uydurmakta güçlük çekmektedir. Odamız, özellikle son yirmi yılda dünya çapında yaşanan teknolojik sıçramalara paralel olarak mühendislik alanında yaşanan niteliksel ve niceliksel değişimle boy ölçüşmekte oldukça sıkıntı çekmektedir. Gerek "kamu kurumu" olmanın doğurduğu yasal engeller, gerekse kendi içimizde yarattığımız korumacı bürokratik yapı, Odamızın mesleğine ve meslektaşlarına yeterince öncü ve önder olabilmesine engel olmaktadır.

Mühendislik mesleğinin ve alanlarının çeşitlenmesiyle, TMMOB Genel Kurullarında Odamız çatısı altında örgütlenecek mühendislik dalları da zaman içerisinde artırılmıştır. Bir önceki TMMOB Genel Kurulunda alınan karar gereğince Elektrik, Elektronik, Elektrik-Elektronik, Bilgisayar, Yazılım, Sistem, Haberleşme, Otomasyon ve Biyomedikal Mühendisleri üye olabilir hale gelmiştir. Buna karşın geleneksel yaklaşım EMO, ismiyle uyumlu bir biçimde yalnız "Elektrik Mühendislerinin" Odası hüviyetinde ısrarcı davranmaktadır. Bu ısrar, alanımızdaki gelişmelerin Odamız tarafından yönlendirilmesini engellediği gibi, çok sayıda mühendisi de Odamız faaliyetlerinden dışlamaktadır.

Yıldan yıla çeşitlenen ve gelişen mühendislik alanında, günün gereklerine, koşullarına ve olanaklarına uygun olarak üyelerinin sorunlarını çözmek, mesleğin üye toplum ve ülke yararlarına göre uygulanması ve geliştirilmesi için gerekli çabaları göstermek amacındaki EMO, artık sadece Elektrik Mühendislerinin Odası olmadığı gerçeğiyle yüzleşmek ve buna uygun yapılmak durumundadır.

Ülkemizde sayıları her yıl artan vakıf üniversiteleriyle birlikte Odamızın ilgi alanında olan bölümlerin sayısında hızlı bir artış yaşanmaktadır. Gerek eğitimle istihdam arasındaki uyumsuzluk gerekse bölümler arasındaki müfredat farklılıkları EMO'nun önüne devasa sorunlar getirmektedir. EMO'nun bu sorunlara geleneksel yaklaşım dışında bir bakış açısıyla çözüm üretmesi gerekmektedir. 2008 yılı ÖSYM verilerine bakıldığında; EMO'nun doğrudan ilgi alanındaki bölümlerin kontenjanı dokuzbinlere yaklaşmıştır. EMO'nun bu gerçekliği gören bir noktadan yeni bir vizyona ihtiyacı vardır. Şöyle ki;

- EMO, önümüzdeki on yıl içerisinde TMMOB'nin en büyük Odası olmaya adaydır. EMO'nun önünde ciddi bir örgütlenme sorunu olacaktır.
- EMO, ağırlıklı olarak daha geri bir teknolojik dönemin belirleyici olduğu mevzuatını hızla yeni duruma uygun hale getirmelidir. Bu bugünden yarıya kolayca başarılacak bir konu değildir. Ancak yeni seçilecek yönetim kurulu böyle bir görevi olacağına bilincinde olmalıdır.

Geçtiğimiz on yıllık dönemde artış gösteren elektrik-elektronik mühendisliği (EEM) unvanına sahip üye sayısı şimdiden Odanın en büyük alt disiplini olmuştur. Yıllık kontenjanı dörtbinin üzerinde olan bilgisayar mühendislerinin (BM) sayısı da (kendi içindeki alt disiplinleri ile beraber) hızla artacak ve ikinci en büyük alt disiplin haline gelecektir. Ciddi bir ihtiyaç olmasına karşın elektrik mühendisliği (EM) kontenjanı ise yıllık 450-500 arasındadır.

Üyelerinin hak ve yetkilerini korumak, üyeler arasında dayanışmayı sağlamak, haksız

rekabeti önlemek için gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak EMO'nun kuruluş amaçları arasındadır. Bu amaç, EMO'ya kapsadığı tüm mühendislik dallarının mesleki haklarının geliştirilmesi için girişimde bulunma yükümlülüğünü vermektedir.

Elektrik mühendislerinin dışındaki mühendislik dallarının sorunlarını görmezden gelerek, onları kendi yönetmeliklerimizle mağdur ederek Odamızın ilke ve amaçlarından uzaklaşmaktadır. Mühendislik alanı hızla değişen ve zamana göre şekillenen bir alandır ve biz EMO'yu bu hızlı değişime adapte edebildiğimiz oranda hem yeni disiplinlerin Odaya yönelmesini sağlayacağız hem de ilerici, dinamik yapımızı koruyabileceğiz. Aksi halde, dışarıda başka bir hayat sürerken bundan uzak kendi içine kapanmış, muhafazakar bir EMO ortaya çıkacaktır. Bunu değiştirmek için EMO yeni çalışma dönemini iyi değerlendirmelidir.

Sevgi ve dostlukla,

